

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 3. Argumenta à ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

sio Tyriorum habuit connexionem conditionatam, cum prædicatione Christi itidem conditionatâ, habuit inquam connexionem ex suppositione libertatis illorum gratiâ Dei adjutæ, sed non habuit connexionem infallibilem ex vi Decreti divinanteccidentis præconsultationem libertatis creatæ, quid est operatura s.

Quod autem dicit doceri in Logica, quod quando conditionalis non est vera, viillationis, non possit esse vera absolute, nisi in vi alicujus cause extrinsecæ, quæ infallibiliter ponat consequens, posito antecedente; id etiam accipi debet secundum dicta, ut scilicet posito antecedente ponatur consequens infallibiliter, vel ex suppositione antecedenti, vel ex suppositione consequenti, qualis suppositio consequens est, suppositio exercitii conditionati libertatis, prævili posita conditione, quæ suppositio, ex suppositione sui ad se, infert infallibilitatem, sed non est necesse infallibiliter ponit semper consequens, ex vi alicujus, quod sit infallibile antecedenter, adeoque v. g. ex suppositione decreti prædeterminativi ab soluti ex parte actus, conditionati ex parte objecti.

An autem prædefinitions illæ conditionatae ex parte objecti, ab soluta ex parte actus, ponendæ sint in Deo, actu, non spectat ad punctum difficultatis, inter nos & Thomistas, modò constet non formari illas independenter ante præconsultam libertatem nostram.

Jam autem confirmationes tres, quas inibi post probationem quintam format Gonet, probant illas debere ponit actu, quæ ipsæ non sunt adhuc demonstrativa, præcipue in principiis eorum, qui non admittunt prædefinitions, dicterent enim libertatem divinam exerceri, circa conversionem Tyriorum, per actum volendi dare media, sub quibus prævidebatur convercio, si fuisset conditio prædicationis. Hancque libertatem non exerceri in actu primo, sed in actu secundo, fieri; per hanc solam voluntatem satis sympathia, quam habet voluntas divina cum intellectu, licet nullum cum fiat decretum etiam conditionatum, circa ipsammet conversionem, & ex iisdem principiis negabunt decretum seu prædefinitionem conditionatum conversionis conditionata, ex quo principio negant ipsas prædefinitions, putantes quod decretum de dancis auxiliis, sub quibus prævisum est operatio, sive illud sit pro statu absoluto, sive pro conditionato, non auferat libertatem, cum auferat prædefinitione, sive illa sit absolute simpliciter, sive sit ab soluta ex parte actus, conditionata ex parte objecti.

Quando autem querit Gonet, per quid futurum illud conditionatum transeat, à ratione mere possibilis, ad rationem futuri conditionati, ad hoc jam est responsum primâ parte Disp. 5. a num. 340. nempe quod transeat ipso conditionato exercitio libertatis à Deo adjutæ condi-

tionatæ. Ea quæ insuper adfert Gonet deis- dem decretis conditionatis, sunt procedentia ex particularibus nostrorum principiis, quæ sequitur cui lubet, negat cui lubet.

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta à Ratione.

Fundamenta que probant impossibilitatem scientiæ conditionatae.

OBJICIT 1. Rationem fundamentalem, quæ à priori demonstrat per ipsum, impossibilitatem scientiæ conditionatae. Conditionatae inquam, & non Mediae, propter dicta, quæ vide 1. parte Disp. 3. n. 104. Sic ergo format argumentum Gonet. Scientia conditionata est cognitio certa & evidens futurorum conditionatorum, ante decretum, & prædefinitionem voluntatis divinae, ut docetur à nostris, sedalis cognitio est impossibilis in Deo. Quia ante decretum & prædefinitionem voluntatis divinae, determinantis extrahere res, ex statu meritis possibilis, & dare illis existentiam in aliquo differentia temporis, nihil absolute vel conditionatæ futurum est, nec proinde cognoscibile, ut tale, ab intellectu divino. Ergo cognitio futurorum conditionatorum ante decretum & prædefinitionem voluntatis, est impossibilis.

RESPONDE TUR. Majorem istius argumenti, quod debebat esse demonstratio, cum sit in definita, esse absolute falsam, nam licet non admittamus decretum & prædefinitionem, quæ Deus determinet, ut nonnulli consenserit v. g. aliquatur conditionatus, admittimus tamen decretum & prædefinitionem, vi cuius Deus determinat existentiam conditionatum ipsius voluntatis. Rursum, admittimus Decretum Dei de servanda indemni libertate, etiam pro statu conditionato, admittimus decretum Dei de dando concursu, auxiliis, & aliis prærequisitis, quibus mediis conditionatis, concursurus est Deus conditionatus ad illam conditionatum existentiam effectus, quæ omnia quasi à nobis non possentur, enuntiat Gonet, quod scientia conditionata sit scientia ante Decretum & prædefinitionem voluntatis divinae, dicitq; hanc majori constare ex supra dictis, & nos negamus id constare, & dici à nobis. Quod si admittimus Decretum Dei, de concurendo cum voluntate conditionata operatura, adhuc ostendimus, quod Dei voluntate concurrente, cum voluntate creata, extrahatur consensus è statu possibilis in statum existentiam conditionata. Nec probat Gonet, id non sufficere, vide hoc ipsum à parte Disp. 5. n. 247. Hinc in forma, aut effingenda major huic demonstrationi, aut distinguenda: Scientia conditionata est scientia futurorum conditionatorum ante Decretum, quæ

R. P.
THEMIS
ZIA NOWZ
Tom. I.
D. V.

determinet Deus, ut hoc nonnisi quantumvis sub conditione agat voluntas creata. Concedo Majorem. Scientia conditionata est scientia futurorum ante Decretum, vi cuius de cernat Deus, una cum voluntate creata concurrens ad existentiam conditionata consensus. Nego Majorem, Distinctaque minori, Nego consequentiā. Quia vero per nos datur Decretum Divinum conditionatum de concurrendo cum voluntate creata conditionata operatura, hinc sicut res omnes in sua possibilitate pendent a divina omnipotencia, tanquam a causa, ita & in sua futuritate, pendent a libera determinatione divina, non quidem determinante, ut hoc nonnisi sub conditione velit voluntas, sed determinante ad concurrendum eum illa, in ponendo illo consensu conditionato.

Quod autem dicit futurum esse id, quod est determinatum in causa, id negamus verum esse de futuris liberis. Inde causas illorum dicit esse contingentes. S. Thomas, ut vidimus supra. Hanc agnoscimus determinationem futuri liberi in causa, quod scilicet debet habere causa vim sufficientem producendi illius futuri, quam determinationem nos non tribuimus voluntati independenter a voluntate divina de concurrendo, nec esse sine concursu divino.

INSTANT 1. In nostris principiis, propositiones contradictoriae, non solum conditionatae sed etiam absolutae, sunt determinatae verae ante decretum, ratione oppositionis contradictoriæ, vel suppositionis eventus futuri, supponunt enim includi determinatam futuritionem in objecto.

RESPONDE TUR. Propositiones prædictas esse veras ante Decretum de ipsa futuritione conditionatae, sed non sunt verae ante Decretum de concurrendo ad illud objectum, quod importat illa propositio.

INSTANT 2. Esse futurum sub conditione est aliquid reale, at non est aliquid reale intrinsecum rei, quæ futura sub conditione dicitur, cum hoc pro tunc nihil sit, & consequenter incapax Denominationis intrinsecæ. Ergo est aliquid reale ab extrinseca forma proveniens. At hæc realis & extrinseca forma, nulla alia potest esse aut intelligi, nisi liberum Dei Decretum. Ergo ab illo constituitur in ratione futuri.

RESPONDE TUR. Explicandum hoc fuisse, quomodo futurum sub conditione sit aliquid reale; nam reale supponit pro eo quod realiter existit. Jam autem conditio, ut vetus fert prologue, nihil ponit in rebus. Ceterum & nos, illud conditionatum futurum dicimus esse aliquid reale, prout reale opponitur ficto, non autem prout opponitur alicui Intentionali, & statim Metaphysici. Sed quidquid sit de hoc. Concedamus interim arguenti, quod futurum conditionatum sit reale, & quidem ab extrinseca forma proveniens, concedimus item, quod hæc extrinseca forma non sit aliud, nisi liberum

Dei Decretum: sed negamus esse illud Decretum prædeterminans, ut hoc nonnisi etiam sub Conditione velit voluntas; sed est decretum de concurrendo cum voluntate, & de dandis prærequisitis etiam ad conditionatum consensum necessariis, quo Decreto non præintellesto, nihil potest ab intellectu Dei, ut sub conditione futurum cognosci, licet possit cognosci siue decreto Thomistico prædeterminante, ut hoc nonnisi velit voluntas.

Conceditur, prima Confirmationi: quod omnis realis entitas competat dependenter a causa prima, adeoque & futurito conditionata; concedimus item, quod omnia a causa prima dependant medio Decreto libero, consequenter & futurito conditionata dependet a libero Dei Decreto, sed negamus liberum illud Dei Decretum esse, vi cuius Deus de cernat, ut hoc nonnisi voluntas sub conditione velit, sed vi cuius de cernat Deus concurrere ad existentiam conditionatam aetatis.

Conceditur Confirmationi secunda: quod sicut implicat intelligere res ut possibilis, non præintellexit a divina omnipotentiæ, ita implicat intelligere ut futuras, etiam conditionatae, non præintellexit Decreto Divino; sed negamus, hoc Decretum debere esse, ut hoc nonnisi etiam conditionatae velit voluntas, sed sufficit Decretum de concurrendo cum voluntate creata &c.

Conceditur Tertio Argumento, quod ipse appellat principale, quod non possit res tranire de statu possibilis ad statum futuritionis, nisi medio Decreto, sed negatur, istud Decretum debere inferre, ut hoc nonnisi velit voluntas.

Conceditur Confirmationi prima: quod futurito conditionata includat aliquam actualitatem, quam non dicit mera possibilis, illaque major actualitas non potest subterfugere divinam causalitatem, quam Deus exercet medio Decreto libero. Sed negamus illud Decretum esse prædeterminatum etiam conditionatae, ut hoc nonnisi velit voluntas, sed est solum Decretum de concurrendo cum voluntate ad actum ejusdem, etiam conditionatum &c.

Conceditur Confirmationi Secunda: quod conditionatae futurum, debet respicere voluntatem divinam, alio modo dispositam, quam si esset pure possibile: possibile enim respicit voluntatem Dei potentem concurrere, conditionatae autem futurum, respicit voluntatem divinam, conditionatae operaturam.

Confirmationi Tertie negatur hæc propositio: *Futurum est illud, quod est determinatum in causa;* nisi forte determinatione, quæ significet haberi vires sufficientes in causa, ut effectum producat, sed negamus tales vires voluntati creatæ competere independenter a voluntate Dei de cernente cum creatura concurrere &c.

Quod attinet ad illam propositiōem: reputat aliquid absolute esse futurum, nisi causa

(M) 3 Prima

Prima per Decretum absolutum sit absolutè determinata ad dandam existentiam in tempore: Si procedat, quod illud Decretum formetur de liberis futuris independenter à præconsulta nostra libertate, falsa est, si autem procedat de Decreto, quod determinet Deus ad dandum re ipsa concutum voluntati absolutè aucturè, talem determinationem divinam admittimus, factam præconsulta nostra libertate, conditionatam autem dicimus prærequiri, ad futurum conditum.

Et hæc sunt Argumenta, de quibus enuntiat Gonet: *Multum torquent authores contrarios, & nunquam ab illis satis se expediunt, nec possunt, ut iudico. Postea pluribus interjectis phrasibus.*

INSTAT 3. Vera est regulâ S. August. quam tradit lib. de prædest. Sanctorum, & de Bono Perseverantie, quod Deus in sua prædestinatio ne præsciat futura, & quidquid à Deo præscitur, ab illo etiam prædestinatur, & hinc manifestum est, quod sicut Deus de facto præscit futura conditionata, etiam illa de facto prædestinat & prædefinit, & quod si de facto ea non prædestinat, sed solum prædestinat, etiam de facto illa non cognosceret, sed tantum scivisset & cognovisset, unâ enim hæc vadunt, præscientia & prædestinatio. Unde si præscientia est actu in Deo, in illo etiam debet esse actu prædestinatio, & è contra, si prædestinatio non sit actu in illo, sed tantum esset, etiam non est actu in illo, sed tantum esset præscientia.

RESPONDE TUR. Locum illum Aug. hoc solum velle, quod futura conditionata, quia se habeant ad initium salutis, non præsciantur à Deo futura, independenter ab ejus auxilio & gratia. Quo posito, concedo, quod de facto præsciat Deus futura conditionata, & quod etiam illa de facto prædestinat & prædefinit Deus, sed volitione, cui competat actualitas actus, licet conditionata, tam ex parte actus quam ex parte objecti, & si non daretur volitio actu, quia sit saltem conditionata ex parte actus & ex parte objecti, tunc non præsciret Deus rem actu, sed deberet præscire nonnisi in futuro, quod Dei scientiae non competit. Ubi ut vides, actu voluntatis divinæ conditionatum indispensabiliter necessarium etiam ad volitionem conditionata in; suppono duplice in cogitari posse. Unum, qui sit actu, licet sit conditionatum & ex parte actus, & ex parte objecti, exprimibilisq; per particulam, velle; huncq; actu tribuitur sua existentia conditionata, & actualis, licet conditionatum exercitum libertatis divinæ. Alius autem actus voluntatis conditionatus cogitari potest, qui nullam actualitatem importet, etiam conditionatum ex parte actus, & ex parte objecti, sed sit mera suspensio actu, & reiectio in futurum exercitii libertatis, sine ullo actuali exercitio, adeoq; pro præsenti omissione actu. Prior ille actus divinæ voluntatis est sufficiens, ut in prædestina-

tione, modo explicato, noscat Deus futura conditionata, sed si secundi generis poneretur à nobis volitio in Deo, vi illius non sciret Deus actum, sed futurum esset ut sciret, sicut & futura esset ipsa volitio. Et sicut ille actus Penitentis, vellem non peccasse, quantumvis sit actus conditionatus ex parte actus, importat tamen exercitum voluntatis, & non meram actus suspensionem, & reiectio in futurum; ita & actus volitionis divinæ de concurrendo, etiam ad volitionem conditionatam, licet sit conditionatus ex parte actus, importat tamen exercitum actuale, licet conditionatum volitionis divinæ. Consule circa tales actus dicta de Penitentia, Disp. 1. n. 78. Consequenter, quando per Nos, censetur reiecte, ad sequens signum, Deus, formatione sui decreti, de operatione, ad sequens, inquam, signum, scientiam conditionatam, censetur reiecte formationem sui decreti quod sit absolutum. Et sicut positio conditionata ipsius conditionis, quæ supponitur ante futuritionem conditionatam, positioque conditionata ipsius conditionis, non censetur esse improportionata futuritioni conditionata; ita positio conditionata ipsius decreti conditionati ex parte actus, supponi debet ante futuritionem conditionatam, nec erit improportionata ipsi futuritioni conditionatam.

Quando autem suprà admisimus in principiis aliquorum è nostris posse concedi prædictiones conditionatas, concessimus, ut videre illuc est, quod sint præviae non ad consensum conditionatum, sed quod formari possent pro consensu conditionatum.

INSTAT 4. Decretum illud objectivè existens in mente divina, pro illo priori quod cognoscit futura conditionata, non objicitur menti divinæ, ut pure possibile, non objicitur etiam prout tunc ut futurum, futurum enim repugnat divinis Decretis. Ergo pro illo priori objicitur intellectui divino ut præsens, & exercitè existens, cum inter possibile futurum & præsens, nullum deretur medium.

RESPONDE TUR. Hanc objectionem jam non probare direcem, quod etiam futuritionem conditionatam liberam debeat antecedere Decretum, ut hoc nonnisi conditionatè fiat, non probat non sufficiere Decretum conditionatum ex parte actus, circa quod tamen est lis inter nos, sed transit ad aliam difficultatem, quid sit actu conditionatus ex parte actus, quia difficultas est eadem, sive quis ponat non esse sufficiens Decretum, sive ponat esse sufficiens: redire nim difficultas, quid sit talis actu in Deo. Et quia hæc difficultas habet difficultatem in reprobabile ex materia, quid sit actu divinus liber, sive per eadem Principiâ solvi debet. Concedo, quod illud Decretum, non objiciatur menti divinæ, ut mere possibile, sed negatur, quod non objiciatur tunc ut futurum futuritione absoluta.

ipsum futurum sit in statum absolutum educendum, licet non objiciatur tunc ut futurum, futuritione excludente etiam actualitatem voluntatis, ex parte actus conditionatae. Ad illam Propositionem quod attinet. Futuritio repugnat divinis Decretis, ex materia de Actibus liberi divinis responderi potest. Futuritionem Entitativam repugnare Actibus divinis, sed non futuritionem terminativam, & pro connotato importatam; seu ut alii dicunt, repugnare actui divino futuritionem secundum id, quod dicit Actus Dei in recto, licet non repugnat Actui Dei, futuritio, secundum id, quod dicit Actus Dei in Obliquo. In nostris Principiis dici potest, futuritionem formalem repugnare Actibus divinis, sed non repugnare futuritionem aequivalentem, hoc est, faciendo id per actum presentem, sine futuritione, quod in creatis faceret futuritio. De quo vide i. parte disp. 8. n. 9. & in materia de Poenit. disp. 3. a. num. 202. ad 241.

Unde ulterius conceditur objici illud. Debetum intellectui divino, ut praesens, & exercitatem existens, sed praesentialitate & exercitatione conditionata, etiam ex parte actus, adeoque est praesens, sed praesentialitate excludente negationem hanc, quod non exerceretur se circa illud objectum voluntas divina, sed non est praesens praesentialitate excludente negationem conditionis ab ipsomet actu, & faciente, ne actus ille sit conditionatus etiam ex parte actus. Conceditur, inter possibile & futurum & praesens, nullum dari medium, sed nego illud Decretum non esse praesens praesentialitate involventerationem conditionati etiam ex parte actus, licet non sic praesens praesentialitate excludente conditionem, etiam ex parte actus.

Continuatur Probatio.

INSTAT 5. Non ministris repugnat divinis Decretis conditionata futuritio, quam absoluta, id est enim repugnat futuritio absoluta, quia repugnat Deo absoluta mutatione, cui repugnat etiam conditionata mutatione.

RESPONDE TUR. Repugnare divinis Decretis futuritionem secundum id, quod dicunt divina Decreta aliquid in ratione Entis in Recto, pro subiecto &c. sed non repugnat divinis Decretis secundum id, quod dicunt pro connotato, in obliquo &c. conditionata futuritio. Repeate & illam aliam distinctionem, quod futuritio conditionata formalis repugnet Decretis divinis, sed non repugnat futuritio conditionata aequivalenter, faciendo hoc sine futuritione & mutatione, quod in creatis faceret futuritio, & mutatione. *Hinc*

Conceditur ad Confirmationem, quod futuritio conditionata Decreti consistat in eo, quod Decretum sit futurum, si ponatur aliqua conditio, sed non futuritione Entitativa, futuritione in

recto, futuritione formalis. Si autem non erit futuritio in ratione Entis, nec futuritio formalis, nondum mutabitur sub tali conditione voluntas divina.

Conceditur. *Ad Confirmationem ampliorem.* Quod futuro conditionato non repugnet transitus in futurum absolutum, si purificetur conditio, si cetera sint paria, nempe si futuritio conditionata sit secundum id, quod importat illares in ratione Entis & formaliter, tunc erit transitus in ratione Entis & formaliter, sed si futuritio sit ratione connotati & per praesens, aequivalenter praestando, quod praestaret in creatis futuritio, non erit necesse ut illuc sit transitus & mutatio entitativa.

En difficultatem totam a materia de Prædeterminatione translatam ad materiam de Actu Dei libero. Sed per quid distinguetur Actus voluntatis divinae, quem habet circa possibilia ab Actu voluntatis divinae, conditionato ex parte actus & ex parte objecti. Certum est, non fore distinctionem in ratione Entis, cum uterque sit ipsem Deus: Nec erit distinctus ratione aliis & aliis entitativis objecti, nam idem Ens quod erat possibile, est futurum conditionate, & idem entitativum, est futurum absolute, si ponatur ipse extra causas. Erit tamen in hoc distinctione, quia actus circa possibilia est actus necessarii. Actus circa futura conditionata, est Actus liber: erit etiam distinctus, ratione aliis & aliis statutis objecti: nam pro statu possibilis importabit objectum non nisi conexione praedicatorum, pro statu conditionato existentiam sed conditionatam, pro statu absolute, exercitam; quo autem modo, ipsi illi actus versantes circa existentiam conditionatam & absolute distinguuntur, petamur ex materia de Actu Dei libero.

INSTAT 6. principaliter. Si per nos effectus qui est, requirit causam quae sit, & effectui qui erit, sufficit causa quae erit, & effectui qui esset, sufficit per nos causam quae esset, sequitur, quod futura absoluta, non requirant in Deo aliquod Decretum actuale & exercitum, sed tantum Decretum, quod erit, quod non concedemus. Sequela autem probatur: futura enim absoluta, non sunt actus, sed erunt. Ergo si effectui qui erit, sufficit causam quae erit, etiam sufficiet Decretum quod erit.

RESPONDE TUR. Etiam hanc totam difficultatem pendere ab explicatione, quid sit actus Dei liber, ita tamen, ut nunquam dicatur ipse actus liber de novo quoad rem, & esse, quod habet in Deo, advenire, nec Decretum illud quoad rem futurum, licet habeat denominacionem futuri.

Porrò de futuris sunt quædam Decreta Dei, quæ debent a nobis intelligi, ut jam exercita & ita Decretum de futuro Antichristo, est Decretum exercitum: Decretum autem de dan-

(M) 4 da plu-

OL
sKi
Z:

Tractatus IV.

140

da pluvia cras intuitu supplicationis, vel voluntas condonandi, cras contritionem elicitu-
ro Petro, post mortale ab eo perpetratum ho-
die, est volitio quo concipitur à nobis cras po-
nenda; non quod in Deo non sit Actus qui est
cras futurus, sed quod quoad denominationem,
connotationem, æquivalentiam concipi
debeat, tanquam quid futurum, illaq; de futu-
ris, debet concipi Deus, habere præsentia De-
crica, quæ per Scripturam, promissionesq; Dei,
& prædictiones, nobis revelata sunt; illa au-
tem concipitur habiturus non quoad rem, sed
quoad denominationem, connotationem, æ-
quivalentiam ad futuritionem, quæ cæteroqui
revelata non sunt nobis, nec promissa, nec præ-
dicta in particulari. Hoc posito.

Conceditur argumento Primo in contrâ, quod
licet in futuris conditionatis non sit aliqua En-
titas actualis Physica, reperiatur tamen in illis
veritas actualis pro statu intentionali, adeoque
supponens decretum Dei actualē & exercitum,
sed actualitate non excludente, ne ille actus sit
conditionatus ex parte actus, sed actualitate ex-
cludente negationem positionis talis actus.

Conceditur Argumento Secundo in Contra,
quod res conditionatè futura dicat ordinem ad
habendam existentiam si poneretur conditio,
& quod hic ordo sit præsens & non futurus, ex-
positatq; causam præsentem & existentem, quæ
est decretum actualē, sed actualitate stante
cum hoc, ut ille actus sit conditionatus ex parte
actus, licet non debeat intelligi non positus.

Conceditur Tertio Argumento in Contra, quod
res futura sub conditione & futurito ipsa con-
ditionata, sit objectum Deo formaliter & actu
liberum, adeoque quod supponat in Deo de-
cretum aliquod actualē & exercitum, sed non
est necesse, ut illud decretum non sit condi-
tionatum etiam ex parte actus, adhuc enim & ta-
li actu posito, exercetur illo actu voluntas di-
vina.

Ad illud quod addit, quod per nos res abso-
lutè futura exigat decretum seu volitionem exi-
stentem defacto in Deo, si sit res de existentia
in ratione Entis, vera est propositio, si autem sit
res de existentia quoad denominationem, con-
notationem, æquivalentiam, subdistinguitur,
quod scilicet etiam sub hac formalitate debeat
concipi decretum ut existens, si objectum illud
sit revelatum aut promissum, sed non est nec-
esse, ut concipiatur ut existens, si objectum non
sit revelatum, ut v. g. non est necesse, ut conci-
piamus quoad suam terminationem esse com-
pletam volitionem hodiè, de danda cras pluvia,
pro qua danda orabitur cras.

Conceditur Argumento in Contra Quarto Prin-
cipali. Quod sicut res possibilis, quamvis non
sit effectus existens defacto, sed tantum possi-
biliter, tamen requirat defacto Omnipotentem
divinam ut defacto existentem; sic conse-
quenter effectus sub conditione futurus, expo-
scet essentialiter existentiam exercitam decre-
ti divini, sed exercitam ita, ut tamen ille actus
sit conditionatus ex parte actus.

Conceditur Reffonfo Gonci, quod format contra
doctrinam Suarii, quod futurito dicat carentia
am existentia, sed qualem; Si futurito sit in
ratione Entis, dicet carentiam existentia proli-
lo instanti reali quo needum est, sed si futurito
sit quoad denominationem, connotationem, æqui-
valentiam, dicet carentiam existentia nonnisi sub ratione denominationis, connota-
tionis &c. &c. qualem Carentiam existentia, non
repugnat habere decretis divinis, quod illam
denominationem sumptis.

Conceditur Argumento Quinto in Contra,
Quod per Nos decretum illud dicatur non esse
actuale & exercitum, actualitate faciente, ne
ille actus sit conditionatus ex parte actus, sed
non hoc sensu illud decretum non est actuale,
quasi per illud non exercet se actu libertas
divina. Unde ulterius decretum absolutum
ex parte Actus præcedens futuritionem condi-
tionatam liberam, dicit imperfectionem in Deo
ex suppositione, quod velit indemne servare
libertatem, & visu faciens, ut nonnisi hoc sit
conditionate. Hinc etiam postea, quandoque
aliquid liberum absolutè futurum, ob eandem
rationem non format Deus decretum, non pra-
consultat nostra libertate, nec decernit, ut abso-
lutè hoc, nonnisi illius decreti fiat. Conse-
quenter, quo sensu dicit imperfectionem, il-
lad decretum, si esset præsumtum ante con-
fusum conditionatum, ideoque nec ponitur ante
confusum conditionatum; eodem sensu dicit
imperfectionem, si ponatur ante confusum
absolutum liberum, adeoque nec ponitur
confusum absolutum liberum futurum.

Conceditur Argumento Sexto, quod de-
cretum illud non esset concomitans, vel subse-
quens, alias actus ille conditionatus non pende-
ret à decreto & voluntate divina, & ejus con-
cursu, quod est absurdum. Esse ergo antec-
dens futuritionem conditionatam liberam
Conceditur decreto absoluto, determinante
ut hoc nonnisi fiat absolutè, & formatu inde-
pendenter à præconsulta nostra libertate quid
esset actura, auferendam libertatem creature
in operando, & si antecedens, futuritionem
conditionatam, (quod concedunt aliqui è No-
stris) decretum, importaret quantumvis condi-
tionatè ex parte objecti, & hoc nonnisi condi-
tionatè fiat, auferendam fore libertatem
Non est enim major ratio cur illam non aufer-
ret conditionatè pro statu conditionato, cum
auferat absolutè pro statu absoluto; & si cu-
rignis applicatus urit, ita et si applicaretur ure-
ret, consequenter si decretum pro statu abso-
luto auferat libertatem, auferret & pro statu
conditionato. Quia autem per Nostros non
for.

R. P.
THEML
ZIANOW.
TOM. I.
D. V.

formatur illud decretum antecedens futuritionem conditionatam, ut hoc non nisi fiat sub conditione, sit ut illud decretum non auferat libertatem.

Conceditur *Confirmationi*, quod decretum illud antecedens futuritionem conditionatam non sit decretum prædeterminans, nec est indifferens hoc sensu, quod debeat cogitari nondum formatum à Deo, sed est indifferens eò quod non determinet, ut hoc non nisi fiat conditionare. Ethoc sensu non causaret Determinationem voluntatis creatæ, quia non determinaret antecedenter, ut hoc non nisi conditionare velit voluntas, sed causaret determinationem, quia mediæ omnipotentiæ & concursu, illam ipsam determinationem, quam ponit creatura, comproduceret conditionatæ, & daret illic conditionatæ existentiam.

Numerio septimò, immerito supponit Gonet, quod illud decretum non habeatur actu, licet una simul sit decretum illud conditionatum ex parte actus. Quod in præsenti fermè in omnibus argumentis immerito supposuit Gonet.

Conceditur, ulterius argumento octavo, quod si tale decretum etiam conditionatum ex parte actus, non ponetur, tunc illa scientia, utpote non supponens illum Dei decretum, non fore libera sed potius necessaria, sed nos concedimus, dicto sèpè sensu esse illud decretum actuale, estque illa scientia libera, non hoc sensu, quasi liberum sit Deo, cognoscere vel non cognoscere objectum, supposita ejus futuritione, sed hoc sensu, quod suppositio ipsa sit libera, & non determinata aliunde, ut hoc non nisi fiat. Conceditur ulterius, non fore hoc sufficiens salvativum, cut illa scientia attractiva futurorum contingentium liberorum, esset libera, quod ipsum illud objectum conditionatum posset aliter & aliter se habere. Nam hoc salvaret contingentiam sed non libertatem, sed requiri mus insuper decretum illud antecedens futuritionem conditionatam actu in Deo, actualitate excludente negationem existentia illius decreti, sed non faciente, ne illud decretum sit adhuc conditionatum etiam ex parte actus.

In addito, quod ultimò ponit Gonet, non probat, quod si decretum illud non antecedat inferendo ut hoc non nisi fiat, non probat inquam, quod scientia illa, casualiter & fortuitò Deo sit competitura, cum enim ex essentialibus omnis scientia prædicatis, sit determinata. Omnis scientia ad noscendum quodcumque noscibile, non casu sed vi inclusa in ratione sua omniscitivitas, determinatur ad noscendum quodcumque noscibile, adeoque & ad noscenda futura conditionata libera.

Quia tamen ita Deus est determinatus, ut non noscatur noscibile, antequam illud sit noscibile, hinc ante notitiam possibilis non intellegitur Deus exercere se in scientia visionis, quae

supponit possibilitem. Ita, quia ante determinationem conditionatam creaturæ, ad quam Deus ponendam concurrit suā Omnipotentiā applicatā per decretum conditionatum ex parte actus, non est noscibile futurum conditionatum liberum, idèo illud Deus non dicetur ante hanc determinationem creaturæ, vel noscere, vel posse illud noscere, & ne dicatur illa scientia competere Deo ante omnem intentionem, sufficiet ponere actum voluntatis divinæ, quantumvis conditionatum ex parte actus.

Infer. Si supposuisset Gonet, ut supponere debuit, nos non admittere quidem decretum conditionatum, ut hoc non nisi fiat, admittere tamen, decretum conditionatum ex parte actus, quo tamen defacto exerceat se voluntas divina, alia proposuisset Argumenta.

FUNDAMENTA ALIA.

Quæ probant Impossibilitatem ejusdem scientie conditionatae.

OBJICIT I. Gonet. Nulla potest dari in Deo, scientia imperfecta, & quæ dependeat, & mensuratur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem; sed scientia conditio- nata est imperfecta, cum sit purè speculativa, utpote antecedens decretum actuale voluntatis divinæ, & non facit, sed speculatur tantum, & explorat futuritionem conditionatam. Ergo scientia illa est imperfecta.

RESPONDETUR. Quod attinet ad Majorem. Illa vera est de certitudine entitativa & formalis, hæc enim accipitur ab ipsam omniscientia, quæ objecta, infinita infallibilitate attingit, sed non est vera, de certitudine objectiva & terminativa, nam ea & accipitur à rebus & ab illis mensuratur. Nam cum Deus dicit, Ignis applicatus urit, & cum Deus dicit, Homo est animal rationale; uterq; actus in Deo, quod ad certitudinem entitativam & formalem, est æqualis, sed certitudo objectiva & terminativa inæqualis est. Nam illius prioris actus certitudo objectiva est Physica, & à Deo impedibilis, posterioris autem actus certitudo, est metaphysica, & inimpedibilis. Unde etiam certitudo objectiva scientiæ simplicis Intelligentiæ est major objectivæ, quia impeditibile est etiam à Deo, ne v. g. homo, sit animal rationale, quod objectum est scientiæ simplicis Intelligentiæ: jam autem objectiva certitudo scientiæ conditionatae, non est tanta, cum sit impeditibilis, Deo v. g. non ponente decretum conditionatum ex parte actus, licet utraque scientia conveniat in æquali certitudine entitativa, seu formalis. Et hæc de Majori.

Quantum attinet ad Minorem, in qua lis est, negamus scientiam conditionatam esse purè speculativam hoc sensu, quasi non præsupponat

Tractatus IV.

142

nat illum decretum etiam conditionatum ex parte actus, licet non supponat antecedens decretum conditionatum, ut hoc non nisi conditionate velit voluntas. Quo decreto medio non speculatur tantum, nec explorat tantum futuritionem conditionatam, sed illam causat. At quomodo? Comprincipiendo eam per Omnipotentiam a decreto praedicto applicatam, una cum voluntate coagente & comproducente illam futuritionem. Et sicut Goonet, dicit peccatum nosci, non sine decreto permisivo, voluntate que concurrendi, ad Entitatem actus peccaminosi, ita noscitur Deus futuritionem conditionatam consensu v.g. non independenter a decreto conditionato ex parte actus, quod simul coniunctum est voluntati concurrendi, cum voluntate creata, ad Entitatem illius futuri conditionati. Quae responsio, quod scilicet Deus concurrat etiam ad Entitatem futuritionis conditionatae, est præterita in nostris Principiis, & tamen objicit Goonet, quasi non teneremus illam futuritionem etiam a Deo produci.

Objicit 2. principaliter. Illa scientia est impossibilis, quæ nullum habet, nec potest habere medium, in quo infallibiliter attingat suum Objectum. Scientia autem Media est hujusmodi; Nam illa non coexistit aeternitate, cum nunquam sint habitura esse, in propria mensura defectu conditionis, quæ nunquam purificabitur.

RESPONDETUR. Negando Minorem, & licet futura illa non coexistat aeternitate absolute, coexistit tamen conditionate habentque esse conditionatum.

Conceditur itaque, quod Deus ante omnem decretum actuale suæ voluntatis, quo dicat; hoc non nisi fiat conditionate, cognoscatur certò futura conditionata, licet non cognoscatur ante omnem decretum actuale suæ voluntatis conditionatum etiam ex parte actus, & involvens decretum ad concurrendum cum volitione creata, Quo decreto posito, tum primum cognoscatur conditionata objecta in veritate illorum objectiva, decretumque illud, est medium Objectivum & prius cognitum, non in hoc sensu, quod in illo determinate quid futurum sit cognoscatur, sed hoc sensu, est medium objectivum & prius cognitum; Quia nisi presupponeretur illud decretum, nec posset presupponi eventus conditionatus, con sequenter notitia eventus supponit notitiam illius decreti.

Conceditur autem S. Dionysio, quod Deus non secundum visionem singulis se immittat, quasi ejus notitia pendeat a rerum praesenti existentia, perinde atque visio corporalis, sed quod sciat omnia, eò quod continetur in ejus omnipotenti tanquam in causa; & sicut quamvis noscat Deus omnes creature in sua omnipotenti tanquam in causa, non obest quominus illa po-

scat etiam in sua essentia tanquam continente eminenter perfectionem rerum creatarum, ita nec hæc duo media derogabunt, quod minus in illis met ipsi, nosci possint creata. S. Thomas i. parte q. 14. a. 5. ad i. quando dicit, quod Deus id quod est extra ipsum non intueatur nisi in se ipso, solum sensum facit negativum, quod scilicet illa non sint existentia in seipso, existant tamen in Deo, intuitivè etiam in Deo noscitur, sint, eò quod notitia illa non pendeat ab existentia objectorum, præcipue cum etiam notitia creatorum in illis met ipsis fundamentum primum habeat Deus in se ipso. Hoc etiam sensu Deus intuetur omnia in seipso, quia omnium quæ noscitur intuito, seu species expressa, est ipsam illius substantiam, quæ est ipsem Deus. Hæcque videtur esse mens & S. Augustini, & S. Thomæ inibi, neque enim loquuntur ibi de medio cognito.

Conceditur, quod futura gaudent veritate objectiva determinata pro statu conditionato, antecedenter ad divinum decretum, ut hoc non nisi fiat conditionate, sed non gaudent illa veritate, antecedenter ad divinum decretum de concurrendo ad futuritionem conditionata, quæ veritas objectiva, non potest cogitari, ante tale decretum. Hoc autem quod infallibiliter conjungit extrema propositionis conditionatae in consensu conditionato libero, est voluntas creata, una cum Deo sibi cooperante.

Conceditur ulterius, quod objectum specificativum divini intellectus specificatione intrinsecâ & entitativa, sit sola essentia divina, sed non specificatione extrinsecâ, & quod extrinsecè specificari intellectus divinus non possit ab aliquo creato, id non probat Goonet, quantumvis id dicat nihil habere solidi, quod probandum fuisse, nec probat divinam essentiam non aequivalere speciei impressæ, in ordine ad representandum, creata.

Conceditur, quod Deus ante determinacionem suæ voluntatis non sciat quod Angelos esse producturus, ex hypothesi quod vellet creare alium mundum. Tamen non requiritur decretum voluntatis, ut hoc non nisi conditionate fiat a voluntate creata, ad hoc ut noscatur volitus illa libera conditionata. Cum enim in catu priori, exerceat se sola libertas divina, illius folius erat determinatio presupponenda, quia autem in futuritione conditionata libera, exerceat se etiam libertas creata, hinc ante determinationem conditionatam liberam, productam a voluntate creata, cum qua concurreat Omnipotentia, non potest prævideri illa futuratio. Vide eandem objectionem i. parte Disps. 285. Et licet non minus pertineat ad providentiam & causalitatem Dei id, quod operatur ad extra mediantibus causis secundis, ac illud quod operatur immediate per se ipsum; tamen dum mediant causæ secundæ illæ quantumvis agant depend-

R. P.
THEML
Zia now.
Tbim. A.
ID. V

dependenter à decreto divino, tamen debet il-
lis Deus aptare contingentes causas ex phrasí S.
Thomæ, consequenter non decernere, ut hoc
nonnisi conditionatè fiat, sed decernere de con-
currendo ad hoc, quod liberè voluntas agit
conditionatè.

OBJICIT 3. Ante decretum divinum, nec
concipi potest alius actus liber etiam condi-
tionatè futurus. Ergo nec scientia conditiona-
ta antecedens hoc decretum. Antecedens
probatur. Impossibile enim est quod aliquis
actus contingens & liber absolutè, vel ex hypo-
thesi futurus, habeat determinatam habitudi-
nem ad voluntatem creatam, quin etiam habe-
at decretum divinum habitudinem, tanquā
ad Primam Causam efficientem, à qua intrin-
sice dependet determinatio, & cooperatio no-
nati arbitrii.

RESPONDETUR. Conceditur quod con-
sensus conditionatus habeat determinatam ha-
bitudinem ad decretum voluntatis divinæ, de
concurrente ad volitionem conditionatam, li-
cet non habeat determinatam habitudinem, ad
decretum, quo dicat Deus; ut hoc nonnisi fiat
conditionatè. Et sicut non habet determina-
tionem sūi conditionata futurio in voluntate,
tanquam in aliquo prævio, sed determinatio e-
ius est ex suppositione sui ad se, quæ suppositio
supponit tamen antecedenter voluntatem. Ita
volitio illa non supponit determinationem sūi
in decreto divino conditionato, ut hoc nonnisi
fiat, licet supponat decretum & volitionem ad
concurrentem, cum voluntate creata. Con-
ceditur quod liberum nostrum arbitrium non
sit primum liberum, non enim à se habet liber-
tatem. Illa tamen propositio, quod liberum ar-
bitrium non sit primum movens aut se determinans,
hoc sensu procedat, quod non habeat à se &
independentem à Deo determinationem, vera
est. Sed si faciat hunc sensum, quod voluntas
non possit agere nisi determinata à Deo, ut hoc
nonnisi agat, est falsa, & disformis S. Thom. in
secundum dist. 39. quæst. 1. Art. 1. *Ipsa potentia*
quantum est in se, indifferens est ad plura, sed quod
determinatè exeat in hunc actum vel illum, non est
ob alio determinante, sed ab ipsa voluntate, licet
*item sit liberum arbitrium, liberum per partici-
pationem, neque habeat absolutum dominium*
*sue determinationis, hoc sensu, quasi à Deo in-
fringi, aut alio, quod vellit Deus, verti non pos-
sit, sed hoc sensu, quod Deo volente servare li-
bertatis jura, non determinetur à Deo, ut hoc*
nonnisi agat.

Conceditur, quod Deus sit primum Ens per
essentiam, adeoque & primum liberum, con-
cedimus item, quod sicut impossibile est esse
Ens independentis in suo esse immediatè à Deo,
tanquam à Causa vere efficienti, ita impossibi-
le est dari determinationem liberiarum arbitrii futu-
ram ex hypothesi, quæ non pendeat à Deo tan-
quā

quam à Causa efficiente. Concedimus item,
illam futurionem dependere à libero decreto
Dei volentis, ut liberum arbitrium se deter-
minet, non hoc sensu, quasi illam determinat
Deus; ut hoc nonnisi velit, sed eo sensu,
quod fecerit decretum non impediendi illius
libertatem, sed concurrendi ad quamcunq; de-
terminationem creaturæ. Autoritas S. Th.
ex 1. parte quæst. 19. artic. 3. ad 5. non hoc signifi-
cat, quod voluntas creata ab alio determinari
debeat, ut hoc nonnisi velit, nam hoc, loco im-
mediatè à nobis citato, rejecit S. Tom. sed hoc
solum vult, quod Causa creata non habeat o-
mnia principia necessaria ad operandum, sed indi-
git completi aliunde, ut completetur voluntas
etiam pro statu conditionato per principia à
Deo oblata. Cūm tamen Deus, qui habet ex se
necessitatem, ut loquitur inibi S. Thom. adeoque
omnia complementa operandi, non indigat
aliunde completi, de quo vide 1. parte disp. 5.
num. 473.

*Fundamenta, quibus demonstratur inutilitas
Scientie conditionatae.*

EXAMINANDÆ sunt hæc demonstrationes.
OBJICIT 1. Si scientia Media esset
necessaria, esset necessaria ad dirigendum
Deum in suis decretis absolutis, & ad funda-
dam certam & infallibilem scientiam fu-
turonum absolutorum, ad hoc autem non
est necessaria, ut enim Deus per scientiam
mediam dirigatur in suis decretis absolu-
tis, deberet dari in intellectu divino prioritas
quædam & subordinatio inter cognitionem fu-
turonum conditionatorum, & absolutorum,
sed hoc non potest dici juxta principia nostra.
Nulla enim potest dari subordinatio & prioritas
in intellectu divino, inter cognitionem futu-
ronum conditionatorum & absolutorum, si nul-
lum possit dari instans vel signum rationis, in
quo res contingentes & libere sint prius cognoscibilis
à Deo, ut conditionatè futura quam
absolutæ, tale autem signum rationis in nostris
principiis dari non potest, nam juxta nostra prin-
cipia in quocunq; signo rationis imaginabili, ac
proinde etiam in signo antecedenti, in quo in
Deo ponitur scientia conditionata, possunt for-
mari Propositiones contradictoriae de futuris
absolutis, quarum una est determinatè vera, al-
tera determinatè falsa, ex vi & natura opposi-
tionis contradictoriae. Unde cūm nulla possit
dari veritas cognoscibilis, quæ lateat lumen in-
finitum intellectus divini, Deus in signo ante-
cedenti decretum, non minus cognoscit verita-
tem objectivam Propositionum contradictoria-
rum de futuro contingenti absoluto, quam de
futuro contingenti conditionato.

RESPONDETUR. Per nos dari volunta-
tem objectivam conditionalium, in illis met
ipsis attingibilem, dari & veritatem consimilent
in fu-

OL
sKi
Z:

Tractatus IV.

144

in futuris absolutis liberis, sed non quomodo-
cunque spectatam, sed de futuris positis à cau-
sis illis, quæ indispensabiliter sunt necessa-
riæ, inter quas est ipsum decretum Dei propor-
tionatum, ita ut antecedenter ante futurito-
nem conditionatum, sufficiat decretum condi-
tionatum ex parte actus & objecti, sed ad futu-
ritonem absolutam, est necessarium decretum
Dei absolute, idque ex eo, quia ut in antè di-
ctum contra Gonet, decreta & causæ, debent
esse proportionata ipsi futuris, adeoque si fu-
tura sint conditionata, decreta etiam & concur-
sus causarum debet esse conditionatus, sed si
effectus sit absolutus, etiam decretum Dei, &
concursus causarum debet esse absolutus. Et si
non concurrente voluntate creatæ conditiona-
tæ aut absolute, non potest supponi consensus
conditionatus aut absolutus creatus, ita nec
potest supponi eadem futuritio, sive condi-
tionata, sive absolute, Deo conditionata aut abso-
lutæ non decernente exhibere concursum.

Et hæc positio est communis nostrorum, ex
qua positione, inferimus necessitatem scientiæ
conditionatae. Ea ratione ad consensum abso-
lutum prærequiritur decretum Dei de concur-
rendo, & decretum de ponenda. Hypothesi,
sub qua prævidebatur fecutus eventus liber,
& quia hoc decretum non potest Deus forma-
re absolutum, nisi post præconsultam nostram
libertatem, ideo quid illa sit actura, præconsu-
lere debet per aliquam scientiam, per nullam
autem scientiam præconsulere potest nisi per
scientiam conditionata, de qua in prima parte.

Rursus. Quia ad eventum absolutum libe-
rum, est necesse ut Deus decernat implere hy-
pothesim illam, à parte creaturæ se tenentem,
sub qua prævidebatur eventus, cum hanc ipsam
hypothesim prænoscat non aliæ quæam scientiæ
conditionata, secundum dicta in 1. parte Dilp.
4. & 5. ideo erit non tantum utilis, sed & neces-
saria scientia conditionata, ita tamen ut, sicut
jam præmonui, non possit attingi, sive objectum
conditionatum sive absolutum, independenter
à Dei decreto proportionato, quod tamen cir-
ca eventus absolutos formabile non sit salva li-
bertate, nisi post prænotionem, quid illa eset
factura si. Sine quo ulterius proportionato
decreto non potest haberi veritas determinata
etiam contradictriarum propositionum, non
enim potest esse propositione sine subjecto & præ-
dicato objectivo, subjectum autem & prædicatu-
m objectivum, cum sit ut supponitur crea-
tum, haberi non potest, sine hoc, quod à Deo
& ejus influxu dependeat. Et sicut cum dico,
Hircocervus est Leomus, Hircocervus non est
Leomus, quamvis hæc propositiones sint con-
tradictriae, non infertur tamen existentia al-
terutrius, quia desunt causæ etiam possibilis
Hircocervi, ita nec formatis contingentibus
contradictrioris inferetur existentia alterutrius,

si desunt causæ necessariae. Formemus v.g. has
Propositiones: Consentiet, Deo non concur-
rente, Dissentiet Deo non concurrente, Non
consentiet, Deo non concurrente. Prima Pro-
positio & secunda, est falsa, nam tam consensus
quæam disensus, cum sint actus positivi, fieri non
possunt independenter à Deo, sed semper est
vera illa negativa, non dissentiet, non con-
sentiet, idque ob decretum Principii requiri. Hæ-
c positis.

RESPONDE TUR in forma. Negando omnes
antecedentes minores. Quod attinet hanc pro-
positionem: In signo antecedenti decretum a-
ctuale, possunt formari propositiones contradic-
triae, quarum una est determinatæ vera & al-
tera determinatæ falsa, ex vi & natura opposi-
tionis contradictriae, distingui debet; quod scilicet
sunt formabiles illæ Propositiones in signo
antecedenti, quo Deus absolute dicat, hoc non
nisi fiat, adeoque in signo antecedenti de-
cretum, quo de se sit efficax, & quo posito non pos-
sit oppositum fieri. Concedo Propositionem.
In signo antecedenti decretum actuale, quo
Deus dicat, volo concurrere, decerno conditionem implere, sub qua prævidisecutum
eventum, possunt formari dictæ contradictriae,
adeoque una esse determinatæ falsa altera
determinatæ vera, Nego Propositionem. Cum
enim impossibile sit, aliquid futurum esse & non
producillud à causis, sine quibus est impossibili-
le illud esse, cum prædictum decretum sit tale,
ut sine illo impossibile sit, aliquid esse futurum
hinc sit, ut in signo antecedente illud decretum
non possint formari Propositiones contradic-
triae quarum una sit determinatæ vera, altera de-
terminatæ falsa. Quia autem ad formandum
decretum, quod formari debet non nisi ut ex
post præconsultam nostram libertatem. Item
quia ad noscendam hypothesim, sub qua cum
Dei concursu videtur consensura voluntas sine
ullo decreto, quo Deus dicat, ut hoc non nisi
fiat, cum inquam ad noscendam hanc hypothesim
requiratur scientia conditionata, hinc sit, ut
ad dirigendum Deum, ut formet necessarium
illud decretum, & ad conditionem futurabilis
luti implendam, necessaria sit scientia condi-
tionata.

Conceditur Confirmationi, quod futuris condi-
tionatæ, in signo antecedenti divinum decre-
tum quo Deus conditionatè dicat, hoc non nisi
conditionatè fiat si, competit illis futuris, habe-
re determinatam veritatem vel falsitatem, sed
non competit illam habere ante decretum con-
ditionatum ex parte actus, quo Deus dicat
velle concurrere. Futura item absoluta habent
veritatem in se ipsis antecedenter ad decretum,
quo Deus dicat, volo ut hoc non nisi fiat, sed non
habent determinatam veritatem ante decre-
tum, quod formetur post præconsultam no-
stram libertatem, & ante decretum de imple-
da hy-

R. P.
THEML
zianow.
Tom. I.
D. V.

da hypothesi, sub qua prævidebatur futurus consensus. Quia autem istud præconsulere libertatem, istud prævidere hypothesim, spectat ad scientiam conditionatam, ideo illa futura absoluta, in signo antecedenti scientiam conditionatam, non habent determinatam veritatem vel falsitatem. Deniq; cum veritas futuri fundetur in ipsomet futuro, futurum autem ipsum impossibile est esse sine causis, sine quibus impossibile est illud esse, inter quas est illud decretum ad quod attendit scientia conditionata. Unde sicut decretum illud non est inutile, ita nec scientia conditionata illi præludens, inutile erit.

Conceditur cum Martinon, quod futura tam conditionata quam absoluta, habeant determinatam veritatem; ita tamen, ut veritas illa fundetur in futuritione, & futuritio ipsa sit impossibilis sine Causis suis necessariis, inter quas est decretum illud, licet non prædeterminatum: & quia illud decretum prostatu absolutu formatur post præconsultam nostram libertatem, hinc Negatur, non dari prioritatem & subordinationem, inter scientiam conditionatam & futuritionem absolutam. Negatur ulti-
tus, quod scientia conditionata auffert libertatem & contingentiam rerum, & quamvis in illis supponat veritatem, ex vi & natura opposi-
tionis contradictione, quia tamen illa veritas vel illa falsitas est, ex ipsam suppositione exerciti libertatis, & non independenter ab illo ex-
ecitio, ideo adhuc non auferetur libertas illa determinata veritate, quia suppositione exerciti libertatis, veritateque fundata in illa sup-
positione, non auferetur libertas.

Objicit 2. Deus in formandis suis de-
cretis absolutis circa conversionem hominum, suf-
ficienter dirigitur per scientiam simplicis intel-
ligentiae. Ergo non indiget scientia condi-
tionata directrice. Antecedens probatur. Deus prius ratione quam habeat decretum efficacem prædestinandi creaturam, præcognoscit per scientiam simplicis intelligentiae suam omnipotentiam, efficaciam voluntatis suæ, & vim auxiliorum, quibus quidquid ordinat circa ele-
ctos, atriuit fortiter & disponit suaviter, Unde ex thesauris suæ omnipotentiae & non ex no-
sti Arbitrii potestate, haurit Deus media & gratias efficaces, quibus infallibiliter simul & liberè potest convertere peccatores, quando & ubi voluerit.

RESPONDETUR. Duo sunt in quacunque gratia & auxilio efficaci. Unum quod haber rationem Entis, virium, causativi seu operativi. Aliud, quod habet rationem efficacis, operati-
vi, infallibiliter eventum inferentis. Primum illud est merè & præcise à sola Dei omnipotenti & voluntate pendens. Illud aliud, est pendens à Dei omnipotenti & voluntate, sed una & concurrente creaturā, & ex determinatione

ejusdem. Hoc posito Negatur Antecedens, concedoq; quod ante decretum prædestinatum præcognoscat Deus per scientiam simplicis intelligentiae suam omnipotentiam, & vim gratiae & auxiliorum, h. e. ipsam entitatem auxilii, & quod ex thesauris omnipotentiae, non ex nostri Arbitrii potestate vis illa operativa desumatur, per suamque voluntatem & omnipotentiam offert gratias efficaces, quibus infallibiliter convertit peccatores, sed non infallibilitate, vi cuius decernat Deus ante præcon-
sultam nostram libertatem, ut hoc non nisi fiat, nec possit oppositum fieri, sed infallibilitate stante cum hoc, ut oppositum fieri possit, licet non sit futurum. Hinc jam concedo ista omnia scientia simplicis intelligentiae attingi, & nego consequentiam, necdum scil. esse necessariam scientiam conditionatam, vi cuius dirigatur Deus, ut ex thesauro suæ omnipotentiae, ad quem attendit scientia simplicis intelligentiae, hanc potius felicitatē gratiam quam illam. Et certe simplicis intelligentiae est, attendere ad connexionem prædicatorum, & ad omnem illud quod possibile est. Quia ergo videt Deus posse cum hac gratia converti Petrum, posse etiam non converti, non præinformatur ab illa suffi-
cienter, an defacto sit convertendus. Hinc ad-
huc relinquitur locus scientiae conditionatae, quæ ostendat cum hac gratia, actu esse con-
vertendum. Unde actus illæ scientiae simplicis intelligentiae attendit ad utrumque extremum, & dicit, vi hujus & non aliis in individuo gratiae, efficaciter potest sequi eventus, potest etiam efficaciter non sequi. Jam autem scientia conditionata ad unum determinatè attendit extremum, est secuturus eventus si. Hinc Deus ne cæcè agat, debet illa scientia præin-
formari, & ex thesauro suæ omnipotentiae, per suam voluntatem illam gratiam excerpere.

Conceditur, quod Deus rebelles ad se compellat voluntates, i. e. affligendo, percutiendo, internis angoribus afficiendo, sed non compellit decreto, ut hoc non nisi fiat, nec possit fieri illi oppositum, quod ex eo etiam probatur, quia id facit propitius, h. e. non perfingens libertatis iura. De quo etiam alias aetum in 1. parte.

Conceditur cum Aug. Enchiridii cap. 98. Nullam esse voluntatem ita malam, ut ubi Deus voluerit, non possit eam in bonum convertere, sed id sit ex voluntate felicente gratias, quæ prævi-
derent eventum habituræ, ut ostensum est 1. parte Disp. 5. num. 482. 1. principio.

Conceditur, quod providentia humana non conferant vim & efficaciam ad finem intentum mediis quæ adhuc possunt, & quod divina providentia tribuat vim, suis mediis sumptis pro ratione virium, pro ratione operativorum, sed non tribuit illis efficaciam & vim, ut hoc non nisi ope-
rentur, ita, ut non possit fieri oppositum.

Conceditur, quod Deus in thesauro suæ omni-
potentiae habeat infinita media efficacissima

(N) per-

pertrahendi ad se homines, sed efficacissima non efficaciā, vi cuius hoc nonnisi fiat, nec pos- sit oppositum jam fieri, sed efficaciā, supponen- te præconsultam nostram libertatem, ad quam præconsulendam, requiritur scientia conditio- nata, quæ quia semper Deo adest, nec est Deus adstrictus, ut sub hac una nonnisi conditione, videat aliquem hīc & nunc salvare posse, habet- quæ suam expeditam omnipotentiam, ut illa auxilia deponat. Hinc sit, ut divinæ gratiæ, quod voluit Prosper, tempus agendi semper adsit.

Præter illum modum respondendi, qui con- cesso Antecedente negat consequentiā, est alia via facie hīdī satis huic difficultati, distinc- tione ex dictis. Deus prius ratione per Scientiam simplicis intelligentiæ prænoscit efficaciam vo- luntatis suæ, vi cuius hoc nonnisi fiat, nec pos- sit fieri oppositum, & tamen salvâ libertate, Nego Antecedens. Deus prænoscit per scien- tiā simplicis intelligentiæ præsuppositivè ad concursum voluntatis creatæ, efficaciam vo- luntatis suæ, Concedo Antecedens. Ad talem autem concursum prænoscendum indiget sci- entiā conditionatā. Consequenter prænoscit per scientiam simplicis Intelligentiæ, vim auxi- liorum, ex quibus sequetur eventus, non seque- tur etiam eventus, Concedo Propositionem. Prænoscit vim auxiliorum, vi quorum inde- penderet a consensu creaturæ præhabito, se- cuturus sit nonnisi eventus, Nego Proposi- tionem, &c.

Unde etiam Negatur hīc Major, quam sup- ponit dicta objec-*ti*o: Habet Deus in thesau- rō suo auxilia antecedenter ad consensum creatu- ræ etiam conditionatum, ad quem unā con- currit Omnipotentia, habet inquam auxilia de- fe efficacia, vi quorum non posse non sequi e- ventus, & tamen salvâ libertate.

Continuatur Examen.

Objec-*ti*o 3. Demonstrando inutilem esse scientiam conditionatam ac insufficientem ad conciliandam humanam libertatem, cum Præ- destinatione, & gratia efficaci, citatq; pro hac positione autoritatem Academiarum, & Va- riorum Auctorum, etiam nostrorum, & Joa- nis Lallemandet. Postea sic format demon- strationem. Quia Augustinus reçè cum no- stra libertate conciliavit certitudinem Præ- destinationis, & efficaciam gratiæ composuit, & ad talem concordiam non adhibuit scientiam conditionatam, quod probat, quia ita docuit Molina.

RESPONDETUR. An plures viri docti sen- tentiam nostram doceant, videantur 1. parte Disp. 5. à n. 126. & in Tractatu de scientia me- dia nostri Borrul. Henriquez fortè (nam librum ad manum non habeo) per prædeterminatio- nem, intellexit operum nostrorum bonorum

Prædefinitionem, aut Prædestinationem, for- matam non ex prævisis absolutè meritis, cum quibus multi putant ex nostris non stare libertatē, sed hīc sententia est distincta à Præde- terminatione, ut videre est in dictis, Primā parte disp. 5. n. 405. Authorem libri, de ordine prioris & posterioris, pluribus refutatum vide disp. 4. a. n. 24. Phrases Joannis Lallemandet, quas citat Gonet, argumentum non continent. Quod attinet ad Auctoritatem Molinæ, circa eam, non est inter nos & Thomistæ difficultas, & etiam contra Molinam, si sit necesse, negamus non usum fuisse Augustinum scientiā condi- tionatā, ad conciliandam libertatem cum Præde- destinatione, & gratia efficaci, quas auctoritates, vide relatas Disp. 4. à num. 9. & præter illas vi- de similia Disp. 5. à num. 428.

Prima auctoritas desumitur ex lib. 1. de Spiri- tu & Lit. c. 24. quam etiam posui loco cit. n. 43. Visorum suorum agit Deus, sive extrinsecus sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate, quidei vi- niat in mentem, sed consentire, vel dissentire pro- prie voluntatis est. Tria hīc pensanda. Im- primis, quod Augustinus suasiones admittat in- trinsecus & extrinsecus. Quæro scivitne an ei- sent eventum habituræ, vel non; scivit indubie, & quia suasiones erant non prædetermina- tiones, debuit id noscere per scientiam condi- tionatam. Secundum admittit Augustinus: ne- mō habet in potestate quid ei veniat in men- tem, quod & nos admittimus, admittunt & Thomistæ, & si prædeterminatio stare Thomistæ, in primis cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, talis prædeterminatio quoad hoc, esset ipsissima societas sententia. Tertiū. Consentire vel dissentire propriæ volun- tatis est, rogo quæ scientia attendat, & scruta- tur Ly est nonnisi consensurus. Non scientia sim- plicis Intelligentiæ, quia hīc considerat, & possibiliter consensus & possibiliter diffi- tensus. Non scientia visionis, quia hīc suppo- nit decretum, Augustinus autem non dicit, quod consentire, vel dissentire, sit ex decreto, ut nonnisi hoc fiat, & quo posito, non possit fieri oppositum. Ergo debuit pernoscere even- tum illius posse consentire vel dissentire, sci- entia conditionata. Quî ergo non est adhibi- ta ad conciliandam libertatem cum gratia ef- ficaci?

Secunda Auctoritas lib. 1. Retraçt. cap. 21. ubi expendens illam Propositionem: In voluntati potestate possum est, ita mutari, ut bonum pos- sit operari, subdit: Non est contra gratiam Dio- quam prædicamus, in potestate quippe hominis est mutare in melius voluntatem, sed ea potestas nulla est, nisi à Deo detur, de quo dictum: Dedit eis pot- estatem Filios Dei fieri. Cùmenim hoc sit in potes- tate, quod cum volumus facimus, nihil tam in potes- tate, quam ipsa voluntas est, sed præparatur volun- tas à Domino. Quis usum illius potestatis in ho- mine,

R. P.
THEML
zianow.
Tom. I.
D. V.

mine; ad mutandam suam voluntatem prænoscit, nisi scientia conditionata. Præparatio enim illa voluntatis solum significat collationem auxilii, vel ejus pro statu absolute selectionem, sed certè non significat Prædeterminationem. Nam non est in nostra potestate habere prædeterminationem, & tamen est in potestate hominis, mutare voluntatem, quis præinformat Deum, de hac mutatione voluntatis, & exercitio ejusdem, præter scientiam conditio-

natam? *Tertia auctoritas est ex lib. i. ad simplic. q. 2. Cujus miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei congnere, ut vocantem non respuat.* En aperte Augustinus utitur scientiâ Dei ad conciliandum gratiam cum libertate, quæ scientia non est simplicis Intelligentiæ, quia hæc est necessarium, & vi illius noscit Deus, quod & congrueret, & diverso respectu non congrueret. Hinc debet dari scientia quæ advertat, quia non nisi congrueret vocatio. Non etiam illa scientia est visionis. Quia non pendet à decreto, vi cuius non nisi hoc fiat, & quo posito, non posset oppositum fieri.

Conceditur ad probationem secundam Minoris cum August. lib. de gratia Christi cap. 47. & lib. 4. contra Julianum cap. 8. Quod quando defensit liberum arbitrium, negari Dei gratia videtur, quando autem asseritur Dei gratia, liberum arbitrium petetur auferri. Unde etiam nos ad scientiæ altitudinem & Dei inscrutabilitatem recurrimus, quæ per nos in hoc stat, quia in his circumstantiis, in quibus negavit v. g. CHRISTUM Petrus, potuisset illum non negare, negavit tamen, & Deus præinformatus scientiâ conditionalium, cùm potuisset illi feligere auxilium efficax non selegit, per quod videtur appartere auferri libertas. Nam non est in potestate mea illam gratiam efficacem feligere, & si illam selegisset, non deliquerit, & tamen, ut dixi ad illam selectionem dirigitur Deus scientia conditionata, selectioneque illa non auferret libertatem. Ergo apparet scientiam conditio-

natam esse utilem ad salvandam efficaciam gratiæ cum libertate. Et certè si Deus non datus illa scientiâ auxilium offerret, alterutrum horum contingere: aut cæcè operaretur, si conferret gratiam, quâ uti & non uti, esset in potestate hominis, nesciret enim quid esset futurum datum illa gratiâ, & tamen eam daret; aut frangeret libertatem, si daret gratiam, quæ faceret non nisi operari, & quâ positâ, non posset non sequi eventus.

Conceditur ulterius, ad tertium ex efficacia gratiæ tradita ab Augustino, quod plures ex fidibus fuerunt turbati, at non minor est & in nostra sententia occasio turbationis, si non intelligatur: nam & nos adstruimus vocationem secundum propositum, nempe impossibile esse contentire sicut opus est ad salutem, nisi Deo

dante auxilium supernaturale. Agnoscimus ultius vocationem secundum propositum, quia non nostrum, sed Dei est, feligere auxilium, quod prævidit eventum habiturum, occasionemq; id ignavia malis præbere potest, si contumaciter dicant: prævidit etiam Deus, respectu mei gratias efficaces: si voluerit, feliget illes, qualisquis sum, jamq; id ex nostris principiis Hæretici deducunt, sicut ex principiis Augustini deduxerunt. Videatur Guilel. Tuissius, Calvin. ipsi etiam Thomistæ putant, ex nostris principiis eadem sequi inconvenientia, quæ ex iis. Vide i. parte Disp. 5. n. 445.

Conceditur Argumento Quarto, quod efficacia descendat ex Omnipotentissima Dei potestate, & ex supremo dominio, quod habet in nostris voluntates, quod ita salvamus, quia quodcumq; auxilium datur, ex Omnipotentiæ Dei thesauro datur, datur item ex supremo domino, quia supremum dominium est disponere prout voluerit. Disponit autem Deus prout voluerit, quia in illius est potestate, feligere potius gratiam efficacem præ deeffici, licet non defumat gratiam ex omnipotencia & ex supremo dominio, hoc sensu, ut ponat gratiam, quæ non nisi hoc operetur, & quâ positâ, impossibile sit non sequi eventum.

Conceditur Argumento Quinto, quod gratia efficax de noentibus faciat volentes, feligente Deo gratias potius efficaces, ex suppositione autem si vult voluntas, non potest non velle. De quo vide i. p. D. 5. n. 483.

Conceditur principali Probationi Minoris, quod modus conciliandi libertatem cum prædestinatione, quo usus est Aug. sit diversus à modo, quo usus est Faustus. Sed & noster diversus est à modo, quem usurpabat Faustus. Convenit in hoc S. August. Nos, & Faustus, quod detur in Deo scientia conditionata, de qua enuntiavit, ut suprà vidimus, Augustin. *Quid verius.* Sed differimus cum S. Aug. à Fausto, in hoc, Quia Faustus requirebat præscientiam in spiritorum naturali, nos requirimus cum Aug. præscientiam supernaturalium operum. Deinde, quia Faustus non recurrebat tandem ad selectionem auxiliorum, quæ selectione sit penes solius Dei manum, unde dicebant Semi-Pelagiæ, ut refert Aug. de Prædest. Sanctorum cap. 14. citatumq; i. par. disp. 4. n. 70. Quod judicentur homines ratione meritorum vel demeritorum, quæ habituri essent si viverent, & ad prædestinationem selectionemq; auxiliorum non recurrebat. Recurrimus nos. Baronius an fuerit nostræ sententia, an Thomistica, examinare nolo; certum est, sententiam Molinæ antequam fuisset bene proposita & explicata, quid vellet, mulierum censuram habuisse, quod etiam videre est in Relatione Disputationis factæ, de hac materia ante duos Pontifices, quam vide apud Ripalda.

Demonstratum estare Prædeterminationem
cum Libertate.

INSTANT 1. Gonet. Principaliter suadendo inutilitatem scientiæ mediæ ad salvandam libertatem cum efficacia gratiæ, & certitudine Prædestinationis, & appellat hanc rationem communem Thomistarum. Certitudo autem efficacia inferens & causans libertatem, non potest illam destruere, at efficacia gratiæ & certitudo prædestinationis à scientia media independentis, causat & infert libertatem consensus, quia efficacia gratiæ & certitudo prædestinationis oriuntur & procedunt ex summa efficacia voluntatis divinae.

RESPONDETUR. Negando Minorem. Efficacia autem gratiæ oritur ex summa efficacia voluntatis divinae feligentis auxilium, quod prævidit effectum habiturum scientia conditionata, Concedo Propositionem. Oritur ex summa efficacia quæ independenter ante prævisum consensum, faciat ut hoc non nisi velimus, & quæ gratia posita, impossibile sit oppositum fieri. Nego Propositionem. Unde & certitudo Prædestinationis, oritur ex efficacia divinae voluntatis decernentis salvare, post præconsultam nostram libertatem, quid esset ex adjutorio Dei factura, non autem ante illam præconsultam.

Conceditur, quod efficacia divina voluntatis inferat non solum substantiam, sed etiam modum libertatis, ita tamen, ut id faciat mediis comparsibus cum libertate. Nego autem gratiam esse comparsibilem cum libertate, vi cuius gratiæ, hoc non nisi fiat, & quæ posita impossibile sit non sequi eventum, & ita intelligendus est S. Thom. ad quem se inibi refert Gonet. Anselmi authoritas ex lib. de Concordia Præscientiæ, Prædestinationis & gratiæ cap. 1. hoc solum indicat, quod Deus decreverit indinam servare libertatem, & ex eo illam esse liberaem. Hinc si Deus velit ut liberè voluntas operetur, & erit actus liber, & erit quod Deus vult. Sed Nego, quod velit Deus imo quod possit velle, ut liberè sequatur eventus, si dat gratiam, vi cuius non nisi consentit voluntas, & cæ posita impossibile est non sequi eventum. August. lib. de Corrept. & gratia. c. 8. hoc vult, quod non sit in potestate hominis habere gratiam, unde non libertate consequitur gratiam sed gratiæ libertatem, quod duplum sensum habet. Quia hoc ipsum quod Deus decreverit servare libertatem indennem, gratiæ est. Deinde, quod non nisi posito Dei adjutorio liberum sit homini exercere actum ut oportet ad salutem. Hoc est, gratiæ habere libertatem. Concedimus ultius cum Augustibid. cap. 14. quod magis habeat Deus in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi suas, quia scilicet non est in potestate hominum, feligere auxilia

efficacia, & se ipsos prædestinare, de quo vide r. p. Disp. 5. N. 482.

INSTANT 2. Gonet, impugnando, immetit à nobis doceri, quod implicet Decretum physicè prædeterminans, & tamen causans in actibus nostris libertatem. Format ergo argumentum retorquendo, & impugnando implicare contradictionem, quod divinum Decretum causet in nobis modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Quia causare in nobis modum libertatis, est efficere liberam determinationem voluntatis humanæ, in ea enim consistit libertas actualis. Sed implicat divinum Decretum liberam determinationem causare, nisi sit prædeterminans. Ergo implicat attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Major constat. Minorem probat. Implicat Decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi illam antecedat prioritate naturæ & Causalitatis: nam omnis causa debet esse prior, saltem natura suo effectu, ut docent Philosophi. Sed Decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans, ut constat: Thomistæ enim nomine Decreti prædeterminantis, nihil aliud intelligunt, quam Decretum antecedens liberam determinationem voluntatis, prioritate Causalitatis & naturæ: Ergo implicat Decretum causare liberam determinationem nostræ voluntatis, nisi sit prædeterminans.

RESPONDETUR. Ut Argumentum aliquid probaret, debuit ostendere ipsum subiectum, de quo est lis. Nempe, quod possibile sit, causari in nobis à Deo modum libertatis, qui modus non pendaat ex ipsomet exercitio nostræ libertatis, posito cum concursu divino. Unde jam Nego Majorem, eò quod sit de subiecto non supponente. Nam nego possibile esse causari in nobis modum libertatis, & non oriundum ab ipsam voluntatis determinatione facta cum concursu divino. In idem recedit, si dicas implicare contradictionem, quod divinum Decretum causet in nobis modum libertatis, nisi sit prædeterminans, casu quo, causare in nobis possit modum libertatis non oriundum ab ipsam determinatione Creature posita cum concursu divino, sed Nego possibile esse, ut sic causet in nobis modum libertatis. Quod attinet ad illum syllogismum: causare in nobis modum libertatis, est efficere liberam determinationem voluntatis, sed implicat divinum Decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans. Ergo implicat attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans.

Quod inquam attinet ad hoc Argumentum, puto illud non esse categoricum ob indebitam collocationem Terminorum, quæ potius sic fieri debuisset: causare in nobis modum libertatis,

R. P.
THEML
zianow
Thom. Ac
D. V

tatis, est efficere liberam determinationem voluntatis humanæ; sed implicat divinum decretum aliud quam prædeterminans, causare in nobis modum libertatis. Ergo implicat aliud quam decretum prædeterminatum efficere liberam determinationem voluntatis humanae. Ita enim servabitur Regula illa. Prima prius subiicit, post prædicat ipsum; sed quidquid sit de Argumento, an sit Categoricum, ex jam dictis, Argumenti, prout positum est, distinguuntur potest Minor: Implicat divinum decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans, & hoc ipsum ut causetur à decreto, libera determinationem voluntatis humanæ, vi cuius decernat Deus, ut hoc non nisi fiat, & quo posito impossibile sit vi decreti oppositum fieri, hoc ipsum inquam causare, est possibile. Nego Minorem. Et hoc causare est impossibile, Concedo Minorem. Ergo implicat illud decretum attingere modum libertatis nisi sit prædeterminans, & est possibile ut decretum attingat modum illum libertatis, vi cuius decernat Deus, ut non nisi hoc fiat, & quo posito, impossibile sit oppositum fieri, Nego Consequentiam. Et est impossibile attingere modum illum libertatis, Concedo Consequentiam, vel si mavis, distinguere sic. Implicat divinum decretum causare libera determinationem, nisi sit prædeterminans, ita ut simul non habeat vim causandi liberam determinationem. Concedo Minorem. Ita ut simul habeat vim, Nego Minorem. Distinctio: consequenti: Consequentiam.

Et haec dicta supponunt, posse quidem Deum attingere modum libertatis coëfficiendo determinationem voluntatis, ponendam à creatura, sed non inferendo per decretum, ut hanc non nisi determinationem ponat, & quo decreto posito, impossibile sit vi decreti oppositum fieri.

Est & alia via faciendi satis huic Argumento, Negando Assumptum. Probationi ejus Minorem. Et denique illam propositionem: sed decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans: Nam per nos decretum, quod Deus format, post præconsultam nostram libertatem per scientiam conditionatam de dando absolute auxilio, de implenda item hypothesi, sub qua prævidebatur futurus consensus, & in nostris principiis, prædefinitio, est decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis absolute, & tamen non est quid prædeterminans Thomisticum. Unde videre etiam potes, quod ultimus iste syllogismus sit Galenicus, & illa propositione, decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, est prædeterminans, est Major syllogismi primæ figuræ. Hinc ut Argumentum sit in

forma: subintelligi debet Ly Omne. propter regulam. Nec major sit specialis, sive procedet. Omne decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans. Sed hæc Major ob dicta de decreto præcedente consensum absolutum, & de dandis auxiliis absolute &c. (quod Decretum & nos admittimus) est falsa aut certe distinguibilis, quod omne Decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, si non habeat vim & efficaciam ex præsupposito, & præviso nostro consensu, sit Decretum prædeterminans. Secus si habeat efficaciam ex præconsulta libertate. Si autem illa Propositio, Decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis est prædeterminans, sit particularis, vera quidem erit, sed facit Argumentum non esse in forma, ob non distributum in majori primæ figuræ medium Termi- nū. De hoc medio termino vide dicta primæ parte Disp. 5. num. 370. & n. 173.

Negatur, Determinationem voluntatis humanae non posse causari à Decreto pure indifferenti, nam quod ait S. Thom. à causa indifferenti ut indifferens est, non exit actus determinatus, id intelligentum est de causa indifferenti, ex defœtu, quod ab ea non possit prodire actus determinatus, non autem de causa indifferenti, ex contemplatione ad dominium actionis, de quo vide, Primæ parte Disp. 5. num. 245.

Negatur ulterius, quod Decretum indifferens de concurrendo conditionatè, & de dandis comprincipiis necessariis, supponat determinationem à libero arbitrio, licet Decretum absolutum, de dandis absolute comprincipiis, & implendâ Hypothesi, supponat determinationem à libero arbitrio, sed profectam, unâ cum concurso divino, & Principiis à Deo oblati.

Negatur ulterius, quod modus conciliandi libertatem creatam, cum ratione Primæ Causæ, in Deo, per scientiam conditionatam & per Decretum pure indifferens, sit impossibilis, nec id probatum est. Negamus item, quod evidenter repugnet à Decreto divino pure indifferenti, liberam determinationem creatam causari, nec id probatum est.

INSTAT 3. Gonet. Contra Responsonem secundam. Licet Decretum prædeterminans antecedat liberam determinationem voluntatis, prioritate naturæ & causalitatis, non tamen imponit necessitatem antecedentem: voluntas enim, ut subest tali Decreto, retinet Potentiam ad actum oppositum, eō quod illud Decretum applicet Intellectum ad repræsentandum objectum, ad quod movet, sub indifferenti objectiva judicii, quæ est proxima radix libertatis, & quæ positæ in Intellectu, implicat voluntatem necessitari.

(N) 3 RESON-

RESPONDETH. Negando Antecedens. Negando item quod quantumvis supponetur objectiva indifferentia judicii, salvanda sit libertas, quia illa non stat in sola illa indifferentia judicii, sed in hoc, ut positis omnibus requisitis ad operandum, possit operari & non operari, quod non contingit, si positam etiam indifferentia judicii, determinetur voluntas, ut hoc nonnisi agat, & quā determinatione positā, impossibile sit voluntatem von operari. Dixi, quod quantumvis supponeretur judicii indifferentia, non sit salvanda libertas: certe enim si quis adaequato conceptu conciperet necessaria ad operationem, adeoque conciperet esse necessariam prædeterminationem ad agendum, jam ille non posset habere, supposita illa necessitate prædeterminationis, judicii indifferentiam. Et Ratio est. Quia potentia intellectiva, est potentia necessaria. Hinc si judicat apposatum esse Decretum, ut nonnisi hoc objectum ponat voluntas, & quo posito, impossibile sit oppositum sequi, non potest judicare Intellectus, quod tunc indifferenter possit hoc vel illud objectum velle voluntas. Negamus ulterius, stando priori responsioni, positam indifferentia judicii implicare ut voluntas necessitetur, nec id probabit Gonet; Negamus ulterius quod Prædeterminatione æquivalenter consequatur ad actus nostros, quia consequitur ad efficaciam divinae voluntatis, nisi illa efficacia velit servare indemnum nostram libertatem, sed negamus, quod velit eam indemnum servare, si adhibeat Decretum, ut hoc nonnisi fiat, & quo posito, ex vi Decreti, impossibile sit oppositum fieri.

Nobilis aliquis Thomista, cùm legisset dicta à me, in 1. parte, sufficeret quod dignatus illa bono verbo, objecti mihi, quod duas instantias infolatas transilierim, quantumvis illæ sint capitales in hac sententia.

1. INSTANTIA est. Ad hoc ut verè peccamus originæliter, sufficit nos peccasse in Adamo, qui est caput nostrum. Ergo & ad hoc ut consentiamus liberè, sufficit consensum nostrum oriri à Deo, qui est fons libertatis.

RESPONDETH. Hanc Instantiam non esse capitalem. Quia si sufficit ad consentiendum liberè, ita se habere, ut nos habemus in originali peccato, poterimus mereri vel demereris, si neullo nostro actuali scire & velle, ut contrahimus peccatum in primo (nostræ animæ cum corpore unionis) Instanti, quod certè nemo Thomistarum dixerit. In primo enim instanti, quo unitur anima cum corpore, nec intelligimus nec volumus actueliter, & tamen contrahimus peccatum. Puto autem, si Thomistæ dicant, ita nos liberè consentire cùm prædeterminamur, ac liberè originaliter peccamus, puto inquam illos (salvo meliori judicio) non fal-

vare punctum de libertate in præsenti agitable.

Disparitas etiam est, quia cum peccatum Originalis, non sit nisi in Capite unicuique nostrum Proprium, etiam libertas, non debuit esse nisi in Capite unicuique nostrum Propria. Et quia consensus Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso proprius, etiam debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber. Si consensus nostrus Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber, non sufficit quod proficitur à Deo fonte libertatis, nisi prout Formaliter Fons libertatis est, de quo aliás.

INSTANTIA 2. quam etiam alius Theologus Lector ex Gonet, aut ut ipse referebat, ex Godoi uscit. Quamvis Dei concursum, determinet creatura ad hunc in specie (dic si vis, ad individuum) actum, nihilominus Deus libere operatur, ergo etiam & creatura potest libere Operari, quantumvis illam Deus prædeterminet.

RESPONDETH. Negando Consequiam. Quia quod Creatura determinet concursum divinum, quoque velis genere determinationis, hoc habetur ex prævia determinatione divina, de servanda indemni libertate creatæ, & quidem conjuncta determinatione divina, scientiæ divinæ, ad quidnam sit se determinatura creatura. Si illa determinatio creatæ oritur ex prævia determinatione divina, &c. oritur ex suppositione exercitii libertatis divinæ; si oritur ex suppositione exercitii libertatis divinæ, hoc ipso, illa determinatio non auferit libertatem. Quia autem hoc, quod est me prædeterminari, oritur non ex suppositione exercitii libertatis creatæ, sed ex tunc causæ primæ, ex titulo absoluti domini &c. & si hæc determinatio oriretur ex suppositione exercitii libertatis creatæ, ad illam ipsam determinationem, ante illam determinationem, deberem determinari. Hinc sit, ut si illa prædetermination non oriatur ex suppositione exercitii libertatis, sed ex dictis, & aliis similibus titulis, efficaciam independenter à suppositione exercitii libertatis habentibus, sit inquam, utilia prædeterminatione lèdat libertatem, ob illam inconcussam Majorem. Suppositio Antecedens, quā positam impossibile est non operari, & tamen eam ponere non est in mea libertate, auferit libertatem. Unde immerito objectum est, hanc omissem esse instantiam, soluta enim est de Deo Disp. 5. n. 338.

Punctum Difficultatis 3.

Fundamenta, quibus ostenduntur absurdas scientiarum conditionatam.

Concilio toto articulo quinto numerat illa Gabsurda. Examinanda hic venuunt.